

MIN FÖRSTA KÄRLEK.

"Kärleken är beständig, det är bara föremålen som växlar." Detta gamla uttryck blev jag bekant med i mycket tidiga år. Jaja, det där med de växlande föremålen kan jag nog hålla med om, men om kärleken var så beständig, är jag inte så tvärsäker på. Man har ju råkat snubbla över så många kärlekar genom livet.

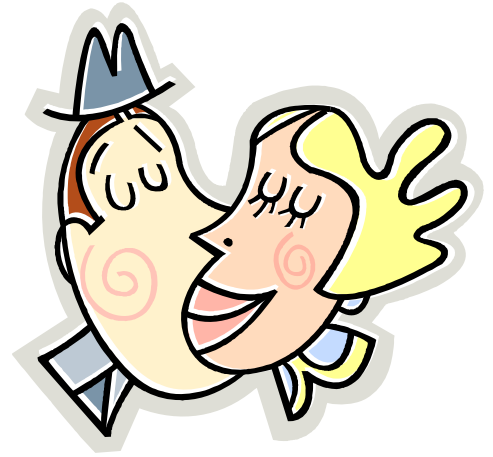

Den första kärleken anses utan tvivel vara moderskärleken, eller låt mig istället benämna den för föräldrakärleken. Men hur mycket begrep jag och kunde besvara den det första året när instinkten hela tiden ensidigt höll mig kvar vid bröstvärtan? Sen kom det man kallar syskonkärlek. Men hur beständig var den kärleken när osämjan om leksaker och förmodade orättvisor satte in så både stickor och strån rök?

Därpå kom den underbara kärleken till "fröken" - lärarinnan. Den var djup och äkta ganska länge, men hur beständig var den? Jo, den beständigheten varade till den dag hon lät mig stå i skamvrån bara för att jag var mer intresserad av klockan som dinglade mellan hennes bröst än av bokstäverna hon skrev in i min övningsbok. Då sprack den kärleken, och den sprickan blev faktiskt beständig.

Några år senare kom ungdomskärleken under ett par år och den kärleken var helt platonisk. Jag var störtkär i min bästis. Vi var alltid överens om allt och höll ihop som ler och långhalm. När våra vägar skildes för livets allvar skrev vi brev till varandra på ibland femtonsexton A4 ark. Det var vi två som skulle förändra världen. Men vi hann inte fullborda verket. Min kära kompis dog hastigt som tonåring i en Aorta-blödning och jag sörjde honom som en familjemedlem. Var han manne min första kärlek?

Men så drabbades jag av den erotiska kärleken och hittade så småningom den flicka som blev min hustru. Vi fick barn som vi kunde slösa vår kärlek på med helt andra dimensioner än alla tidigare kärlekar. Hade jag nu äntligen funnit min första verkliga kärlek? Kärleken där vi kunde ta och ge, få besvarad och besvara?
Men icke, sa Nicke!

Min första verkliga kärlek låg faktiskt så långt tillbaka i tiden som till min ettårsålder och några år framåt. Men den kärleken tog det flera år innan jag förstod att den funnits. Naturligtvis var även den kärleken en äkta platonisk tyckaom-kärlek, vad annars? Min, som jag tror första kärlek, bodde på bekvämt springavstånd från mitt hem. Hon var och förblev under min spädbarns- och koltålder en gammal "gumma", och redan då närmare 60 år, kanske mer. Hon var änka efter en järnvägsrallare som kom till byn på 1880-talet. Han fick av någon anledning under livstiden bära smeknamnet "välling-Kalle".

Kalle-Märta bodde tillsammans med en ogift son i en liten stuga högt uppe på krönet av en stenig backsluttning. En av Statens järnvägars största och vackraste stenmurar var uppförd längs banvallen ett par meter bakom deras husknut. Här bodde alltså min älskade som jag måste tillägna några rader.

Det var ett sparsamt hem, Kalle-Märtas. Sparsamt på utrymme, sparsamt på mat, sparsamt på hälsa, ja, begränsat på allt utom på Märta's vänlighet. Jag kan än idag inte förstå vad de egentligen levde på eller av. I ett av hörnen i Kalle-Märtas kök stod en vävstol uppbyggd året runt, och den utgjorde en viktig del av möblemanget. Kalle-Märta ägde nämligen en suverän förmåga att förvandla utslitna kläder till vackra och välkomponerade trasmattor som hugade spekulanter och beställare kunde tillskansa sej för några få blankslitna och väl tummade silverpenningar.

Hon var så vacker min älskade, tyckte jag. Stora djupa fårör var ristade i ansiktet och långt ner på halsen, och en liten vit tunn hårknut gömde sig under hucket.

Men det var något som min käresta var ensam om, åtminstone i min lilla värld, hon var nämligen enögd, och det kunde hon inte hjälpa. Högra ögat var bortopererat, och den djupa ögonhålan var övertäckt med det hopsyddas ögonlocket. Det var en för den tiden välgjord operation, som på intet sätt störde mig som så ofta såg upp i hennes ansikte. Vad som hänt henne en gång i tiden fick jag inte veta, för en sån sak frågade inte en

väluppfostrad pojke om, även om nyfikenheten var stor. Artiga och försynta föräldrar hade inte heller något att berätta om saken, så jag förblev ovetande.

Mor sjöng ibland den gamla sången för oss: "Gamla farmor skrynklig är och grå, och nu så stapplande hon synes gå...", men trots att hon inte varken var vår farmor eller mormor, så tänkte jag på min älskade då mor sjöng den sången för oss. Tänk att få vara så kär när man är liten, hur ska det då vara att vara kär när man blir stor?

Jag sprang ofta det lilla vägstycket bort till henne när jag kommit upp i den åldern, och alltid möttes jag redan i farstun av den mest underbara pannkaksdoft jag någonsin känt. Efter vad jag senare i livet har kunnat räkna ut, var pannkaka och potatis med lingonmos och en och annan "brödsull", huvudfödan i deras hem. Trots det påtagliga armodet, blev jag alltid bjuden på att glas hemkokt saft och en bit kall pannkaka som tilltugg när jag kom på besök.

Om Kalle-Märta var nödtvunget sparsam på allt som hörde till livets nödtorft, var hon aldrig sparsam på vänlighet och gästfrihet. Måhända låg däri en del av orsakerna till att hon blev min första verkligt stora kärlek. Sanningen att säga hade vi funnit varandra

långt före min koltålder. Det var faktiskt innan jag fick mina första tänder som kärleken etablerades.

Mina föräldrar, som drev bageri-rörelse och var fullt upptagna med den verksamheten, berättade långt senare för mig att Kalle-Märta ofta satt vid vårt köksbord och matade mig. När hon ansåg att det så behövdes, tuggade hon maten åt mig och stoppade den färdigtuggad in i min mun. Varannan tugga åkte med mina föräldrars välsignelse frimodigt och av behov ner i hennes egen mage. Inget att skaka på axlarna åt, jag var säkert inte det enda barn i den tidsåldern som fick njuta av färdigtuggad mat.

Kalle-Märta var också den förste att läsa högt för mig och berätta till bilder. Det gjorde hon bl. a. från tidningssidor som var uppklistrade som tapeter på väggarna i den lilla sommarkåk sonen Kalle-Valfrid hade uppfört intill potatislandet strax nedanför stugans upphöjda plats. Text och bilder fick liv tillsammans med Tant Märta långt innan jag själv kunde läsa.

Nå, men sonen då, Kalle-Valfrid, som då var i fyrtioårsåldern, hur var det med honom?

Joo då. Han hade i yngre år varit en mycket högt uppsatt person i Statens Järnvägar. Han hade nämligen varit bromsare på godstågen så länge SJ hade behov av sådana personer. Under min och järnvägens barndom hade en del godsvagnar en hög kur, liknande en fågelholk på ena vagnsgaveln. Där inne i holken var bromsarens plats, och i en sån holk hade Kalle-Valfrid suttit och bromsat i utförsluten genom att snurra på en ratt några varv, så att bromsklotsarna lade an mot hjulen.

Han var oerhört stolt över att få visa upp sitt fotografi med SJ: s hjulvingade märke över mösskärmen. Det var beviset på att han en gång varit en statens tjänare. Och han såg bra ut, det måste också

säjas. En av hans stora svagheter var emellertid, att han alltid blev sur och purken när han förlorade i Fia med knuff mot min syster.

Under en kortare tid, som sammanföll med mina saft- och pannkaksfrierier hos min älskade Tant Märta, var han anställd som brödkörare per dragkärra i min fars bagerirörelse. Han drog omkring i närområdet med kärran lastad med ett par stora spånkorgar fulla med beställda limpor, skorpor, vetebröd och några påsar fina småkakor. Utöver beställningarna fanns alltid några extra limpor och vetelängder med på lasset på i utifall att...

Den verksamheten var dock inte ekonomiskt lysande för vår familj. Kärran var alltid tom på kvällen, och Kalle-Valfrids mage alltid full. Han åt nämligen dagligen från lasset. Far lät det bero en tid, för han visste ju hur de hade det hemma. Efter anställningen som brödkörare avancerade Kalle-Valfrid till vedsågare. Med bågsågen över axeln och yxan under armen, såg jag honom dagligen gå till alla familjer som behövde hjälp med vedeländet. Ni minns väl alla hur det var på den tiden? Slaskhinken ständigt full, och vattenhinken och vedkorgen ständigt tom. Som extraknäck rev han några år senare biljetter på biografen. Kanske tänkte han: Bättre brödlös än rådlös. Men tänk i alla fall go vänner på, att störst av allt är kärleken, den kärleken...

© Göte Ingelman

Bildmakare: Bo Hansson